

KANSALAISYHTEISKUNTAPOLITIIKAN NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUS 2/2025

- Aika: Maanantai 26.5.2025 klo 13–16
Paikka: Lastensuojelun Keskusliitto, Armfeltintie 1, Helsinki / Teams
- Osallistajat:
(varajäsen suluissa)
- (-) toimitusjohtaja Taina Susiluoto, Suomen Olympiakomitea ry (pj)
 - (x) toiminnanjohtaja Virpi Dufva, Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry (varapj.)
 - (-) kehittämisneuvos Kaisa Tiusanen, Esikunta, oikeusministeriö
 - (x) erityisasiantuntija Maria Wakeham-Hartonen, Demokratia- ja julkisoikeusosasto, oikeusministeriö
 - (-) ylitarkastaja Kari Niemi-Nikkola, Nuoriso- ja liikuntapolitiikan osasto, opetus- ja kulttuuriministeriö
 - (-) erityisasiantuntija Anssi Pirttijärvi, Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaan sivistystyön osasto, opetus- ja kulttuuriministeriö
 - (x) kehittämisjohtaja Ari Evwaraye, Hallinto- ja kehittämisosasto, sisäministeriö
 - (-) erityisasiantuntija Leena Seitovirta, Hallinto- ja kehittämisosasto, sisäministeriö
 - (x) sosiaalineuvos Markus Seppelin, Yhteisöt ja toimintakyky –osasto, sosiaali- ja terveysministeriö
 - (x) erityisasiantuntija Elina Varjonen, Yhteisöt ja toimintakyky –osasto, sosiaali- ja terveysministeriö) Läsnä
 - (-) neuvotteleva virkamies Hanna Hämäläinen, Työllisyys- ja toimivat markkinat osasto, työ- ja elinkeinoministeriö
 - (-) ohjausneuvos Jussi Toppila, Ohjausyksikkö, työ- ja elinkeinoministeriö
 - (-) yksikön päällikkö Eevamari Laaksonen, Kehityspoliittinen osasto, ulkoministeriö
 - (-) erityisasiantuntija Jussi Kanner, Kehityspoliittinen osasto, ulkoministeriö
 - (x) neuvotteleva virkamies Markku Mölläri, Kunta- ja aluehallinto-osasto, valtiovarainministeriö
 - (-) (finanssineuvos, yksikön päällikkö Katju Holkeri, Valtionhallinnon kehittämisosasto, valtiovarainministeriö)
 - (-) lainsäädäntöjohtaja Johanna Korpi, Johdon tuki, ympäristöministeriö
 - (-) erityisasiantuntija Heta-Elena Heiskanen, Ympäristönsuojeluosasto, ympäristöministeriö)
 - (x) erityisasiantuntija Elsa Mantere, Suomen Kuntaliitto
 - (-) erityisasiantuntija Sami Niemi, Sivistys- ja hyvinvointiyksikkö, Suomen Kuntaliitto)

- (-) johtaja Petri Keskitalo, Suomen Olympiakomitea ry
- (x) (pääsihteeri Henrika Backlund, Finlands Svenska Idrott r.f)

- (x) toiminnanjohtaja Anna Munsterhjelm, Nuorisola ry
- (x) (toiminnanjohtaja Ulla Siimes, Lastensuojelun Keskusliitto ry)

- (x) yhteiskuntasuhdepäällikkö Ulla Kiuru, SOSTE Suomen sosiaali- ja terveys ry
- (-) (vaikuttamistyön asiantuntija Vanessa Westerlund, FDUV rf / SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder)

- (x) pääsihteeri Rosa Meriläinen, Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry
- (x) (puheenjohtaja Marita Salo, Opintokeskukset ry)

- (-) toiminnanjohtaja Tapani Veistola, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- (-) (toiminnanjohtaja Christell Åström, Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry)

- (-) hallituksen jäsen Ikechukwu Ude-Chime, RASMUS - Rasismin ja muukalaispelon vastainen yhdistys ry
- (x) (pääsihteeri Tomi Timperi, Miesjärjestöjen keskusliitto ry)

- (-) toiminnanjohtaja Annu Lehtinen, Suomen Pakolaisapu ry
- (x) (koordinaattori Petri Öhman, SVK Liitto ry)

- (x) toimitusjohtaja Susanna Kallama, Yhteiskunnallisten yritysten liitto Arvo ry
- (-) (kehittämispäällikkö Hannamari Heinonen, Suomen Yrittäjät ry)

- (x) yliopiston lehtori Petri Ruuskanen, Jyväskylän yliopisto, yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
- (x) (toiminnanjohtaja Lea Ryyänen-Karjalainen, Tieteellisten seurain valtuuskunta)

- (x) toiminnanjohtaja Anne Porthén, Kansalaisareena ry
- (-) (Vehmersalmen pitäjäraadin puheenjohtaja Mauno Kumpulainen, Pitäjäraadit Kuopion maaseutualueilla)

Sihteeristö:

- (x) korkeakouluharjoittelija Emmi Kataja, oikeusministeriö
- (x) erityisasiantuntija Mikko Lehtonen, oikeusministeriö
- (x) erityisasiantuntija Liisa Männistö, oikeusministeriö

Pysyvät asiantuntijat:

- (x) Ilmari Nalbantoglu, vaikuttamistyön johtaja (~~Outi Hakkarainen, asiantuntija, kestävä talous~~), Suomalaiset kehitysjärjestöt – Fingo ry

Kutsutut asiantuntijat:

- (x) päällikkö, yhteiskuntasuhteet, Kaisa Larjomaa, Olympiakomitea
- (x) erityisasiantuntija Sami Tantarimäki, maa- ja metsätalousministeriö
- (x) erityisasiantuntija Varpu Taarna, työ- ja elinkeinoministeriö

ESITYSLISTA

1. **Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen**
Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.02. Todettiin läsnäolijat.
2. **Esityslistan hyväksyminen**
Hyväksyttiin muutoksitta.
3. **Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen (liite 3.1)**
Hyväksyttiin muutoksitta.
4. **Neuvottelukunnan ja työvaliokunnan kokoonpanomuutosten toteaminen (liitteet 4.1, 4.2)**

Todettiin neuvottelukunnan kokoonpanossa seuraavat muutokset: Yksikön päällikkö **Niklas Wilhelmssonin** tilalle varajäseneksi erityisasiantuntija **Maria Wakeham-Hartonen**, oikeusministeriö, sekä sosiaalipoliittinen asiantuntija **Veera Florica Rajalan** tilalle varajäseneksi vaikuttamistyön asiantuntija **Vanessa Westerlund**, FDUV rf / SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder (liite 4.1).

Lisäksi todettiin, että neuvottelukunta vahvisti työvaliokunnan uuden kokoonpanon 26.4.2025–26.9.2025 väliselle ajalle sähköpostimenettelyssä 14.–25.4.2025 (liite 4.2).

5. **Tilannekatsaus KANEn vaikuttamissuunnitelman toimeenpanoon (liite 5.1)**

Liisa Männistö kävi läpi koonnin hallituksen puoliväliiriihpäätöksistä, joilla on vaikutusta kansalaisyhteiskunnan ja järjestöjen toimintaedellytyksiin. Todettiin ministeriö- ja puoluekierroksen sekä korkean tason keskustelutilaisuuden valmistelun tilanne.

Keskustelussa todettiin, että 10 miljoonan euron lisäleikkaus STEA-rahoitukseen aiheuttaa muutoksia rahoituksen haku- ja myöntötavoissa. STEA käy keskusteluja järjestöjen kanssa kesäkuun alussa. Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisoaloille ei tule lisäleikkauksia, mistä ollaan huojentuneita. Eri järjestösektorien kohtelu leikkausten kohdentumisen suhteen koetaan eriarvoistavaksi. Sote-järjestöjen leikkausten vaikutukset heijastuvat myös esim. liikuntajärjestöihin. Viranomaisten tilaamat ja/tai tuottamat vaikuttavuusarviot tulisi toteuttaa kaikilla sektoreilla tasapuolisesti.

Todettiin, että ministeriö- ja puoluekierros oli hyödyllinen ja toimintatapaa kannattaa neuvottelukunnassa jatkaa. Kansalaisjärjestöstrategiasta kannattaa tehdä nostot seuraavan eduskuntavaalikauden ja hallitusohjelman tavoitteisiin. Pitkän aikavälin visiokeskustelu kansalaisyhteiskuntapolitiikasta nähtiin tarpeelliseksi. Ehdotettiin, että visio tulisi laajentaa julkisen ja kolmannen sektorin yhteistyön ulkopuolelle kattamaan koko kansalaisyhteiskunnan, kuten strategian toimeenpanosuunnitelmassa kuvataan. Eduskuntavaalitavoitteita asetettaessa ja tulevaan hallitusohjelmaan vaikuttaessa KANEn kannattaisi tavata puolueiden ohjelmavalmistelijoina.

Päätös: Merkittiin tilannekatsaus ja käyty keskustelu tiedoksi. Todettiin, ettei KANEn lisätoimille ole tässä vaiheessa tarvetta.

6. Valtioneuvoston maaseutupoliittinen selonteko

Erityisasiantuntija Sami Tantarimäki esitteli maa- ja metsätalousministeriön johdolla valmisteltavaa valtioneuvoston maaseutupoliittista selontekoa, joka annetaan eduskunnalle nyt kolmatta kertaa. Selonteossa kuvataan Suomen maaseutu- ja maaseutumaisten saaristoalueiden nykytilaa ja muutostekijöitä, määritellään pitkän aikavälin maaseutuvision ja poikkihallinnolliset tavoitteet ja kehittämissuositukset maaseutualueiden elinvoiman uudistamiselle pitkällä aikavälillä. Selonteon valmistelua koskevat tiedot [maa- ja metsätalousministeriön verkkosivuilla](#). Selontekoluonnos on lausunnoilla 5.6.–15.8.2025.

Neuvottelukunnan jäsenet kiittivät ministeriötä pitkästä lausuntoajasta ja osallistavasta valmisteluprosessista. Keskustelussa nostettiin esiin mm. koulutuksen palveluverkko ja digitaalinen kuilu sekä huoli siitä, miten hallinnon strategiset asiakirjat onnistutaan yhteensovittamaan siten, että kokonaisuus toimii ja strategiat tukevat toisiaan. Lisäksi kiitettiin sitä, että selonteossa on nostettu esiin vapaan sivistystyön näkökulma, joka on tärkeä erityisesti haja-asutusalueilla. Tuotiin esiin, että haja-asutusalueiden ikääntyneiden osallisuus ja toimintakyky herättävät huolta mm. julkisen liikenteen ja peruspankkipalveluiden haasteista johtuen.

Keskusteltiin KANEn lausunnon valmistelusta ja todettiin, että lausuntoluonnos voidaan valmistella aiempien kannanottojen ja tämän keskustelun pohjalta.

Päätös: Merkittiin tilannekatsaus selonteon valmistelusta tiedoksi. Päätettiin, että KANE antaa asiasta lausunnon, jonka valmisteluun jäsenistö voi ilmoittautua sihteeristölle. Sihteeristö lähettää lausuntoluonnoksen koko neuvottelukunnan kommentoitavaksi.

7. KANEn toimikauden 2022–2026 loppuarviointi (liite 7.1)

Puheenjohtaja totesi, että KANEn jäsenistölle suunnattuun kyselyyn saatiin määräaikaan (19.5.) mennessä vain 14 vastausta. Kysely pidetään avoinna 28.5. asti ja puheenjohtaja kannusti jäseniä vastaamaan kyselyyn.

Emmi Kataja ja Mikko Lehtonen esittelivät kyselyn ja fokuoitujen haastattelujen alustavat tulokset sekä neuvottelukunnan loppuraportin alustavan sisältörunon.

Keskustelussa todettiin, että KANEn toiminnassa on tällä kaudella painottunut järjestöjen näkökulmien esiin tuominen, ja hallinnonalojen välinen vuoropuhelu on vähentynyt. Hallinnonalojen välistä yhteistyötä ja vuoropuhelua voisi jatkossa vahvistaa. KANEn tavoitteita hallinnon ja järjestöjen välisen vuoropuhelun osalta voisi kirkastaa ja kansalaisyhteiskuntapolitiikan näkökulmaa voisi tuoda vahvemmin esiin. Todettiin, että sihteeristön resurssien vähäisyydellä on vaikutuksia siihen, miten laajaa jaosto- tai työryhmätoimintaa KANEn puitteissa on mahdollista toteuttaa. Työvaliokuntaan ovat tällä kaudella osallituneet ministeriöistä vain oikeusministeriö ja valtiovarainministeriö.

Todettiin myös, että KANEn itselleen asettamat tavoitteet ovat keskenään erimittaisia, jolloin niiden arviointi on haasteellista. Pohdittiin, mistä johtuu että usein samat järjestöosallistajat ovat KANEn toiminnassa mukana, kun taas toiset eivät koskaan. KANEn asetuksessa määriteltyjen järjestösektorien edustamiseen liittyviä kysymyksiä pidettiin jossain määrin epäselvinä.

Päätös: Merkittiin tilannekatsaus ja alustavat tulokset neuvottelukunnan jäsenistölle suunnatun arviointikyselyn tuloksista tiedoksi. Hyväksyttiin alustava sisältörunko neuvottelukunnan loppuraportille ("testamentti"/suositukset seuraavalle toimikaudelle).

8. Ajankohtaiset hankkeet, toimenpiteet, tapahtumat ja lausuntopyynnöt (liite 8.1)

- [Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta sekä tuloverolain ja verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta](#). Lausuntopyynnön määräaika on 25.6.2025. Todettiin että neuvottelukunnan lausunto voitaisiin valmistella samaan tapaan kuin maaseutupoliittisen selonteon osalta. Olennaista on, että järjestöt antavat omat lausuntonsa asiasta.
- **Kysely valtionavustuskäytänteiden uudistamiseen liittyvistä ehdotuksista** Otakantaa.fi-palvelussa. Kyseessä on kansalaisjärjestöstrategiaan liittyvä toimenpide. Kyselyyn toivotaan järjestöjen vastauksia. Ehdotettiin, ettei neuvottelukunta vastaa kyselyyn. [Kyselyn](#) vastausaika jatkuu 13.6.2025 asti.
- **Peruspankkipalveluiden saatavuutta ja käytettävyyttä kehittävä työryhmä.** Petri Öhman kertoi työryhmän kuulumiset. Valtiovarainministeriö on kuunnellut sidosryhmien (ml. järjestöjen) näkökulmia valmistelun aikana hyvin. 9.6.2025 on [VM:n kuulemistilaisuus sidosryhmille](#).
- **Kansalaisjärjestöstrategian toimeenpano ja toimenpiteiden eteneminen.** Mikko Lehtonen kertoi strategian toimeenpanon etenemisestä. Keväällä keskeisiä toimenpiteitä ovat olleet lahjoitusten verovähennysoikeuden laajentaminen sekä valtionavustuskäytänteiden uudistamista koskeva otakantaa.fi-kysely (ks. edellä). Visiotyön osalta edetään siten, että tutkijoilta pyydetään asiantuntijakirjoituksia. Myös KANEn tuleva korkean tason keskustelu (4.6.2025) syöttää visiotyöhön. Oikeusministeriöllä on vireillä rahoitushakemus EU-rahoitushakujen tukemiseen ja neuvontaan liittyen. Raportti selvityksestä järjestö- ja vapaaehtoistoimintaa koskevasta sääntelystä säännöskohtaisine kehittämis ehdotuksineen julkaistaan lähiviikkoina.
- **Ministeriökierros 2 (VSI:t/erityisavustajat) ja oppositiopuolueiden johdon tapaamiset (liite 7.1).** KANE on tavannut seitsemän valtiosihteerä/erityisavustajaa (VM/OKM, SM/TEM, OM, STM, PLM/UM, OKM, VM) sekä oppositiopuolueiden johtoa (SDP, Vihr, Vas, Kesk) ja eduskunnan vapaaehtoistoiminnan tukiryhmän puheenjohtajan.
- **EU:n demokratiakilven valmistelutilanne (liite 8.1).** Maria Wakeham-Hartonen kertoi valmistelusta. Aloite demokratiakilvestä (Democracy Shield) perustuu komission työohjelmaan ja se on tarkoitus antaa tulevana syksynä. Aloite ei sisällä lainsäädännöllisiä toimia. Ehdotetut toimenpiteet keskittyvät demokratia- ja vaaliprosesseihin kohdistuviin uhkiin. Taustalla ovat edellisen komission demokratiaohjelma ja demokratian puolustuspaketti. Ehdotukseen demokratiakilvestä sisältyy myös aloite EU:n kansalaisyhteiskuntastrategiasta. Parhaillaan on meneillään julkinen kuuleminen verkossa. Lisäksi komissiolle voi lähettää palautetta Demokratian kilpeen liittyen kuulemisen päätyttyäkin (esim. järjestöjen hyvät käytännöt/ demokratiatoimet) osoitteeseen JUST-EUROPEAN-DEMOCRACY-SHIELD@ec.europa.eu. Palautetta toivotaan erityisesti kansalaisjärjestöiltä.

- [Lausuntopyyntö: Parlamentaarisen vaalialuetyöryhmän loppuraportti.](#)

Oikeusministeriö pyytää sidosryhmien lausuntoja parlamentaarisen vaalialuetyöryhmän loppuraportista. Lausuntoaika on 19.5.2025-21.7.2025. Todettiin, että asiasta ei ole tarpeen antaa neuvottelukunnan yhteistä lausuntoa, mutta olisi tärkeää, että yksittäiset järjestöt lausuvat asiasta.

Päätös: Merkittiin ajankohtaiset hankkeet, tapahtumat ja lausunnot/lausuntopyynnot tiedoksi. Päätettiin, että neuvottelukunta valmistelee lausunnon valtiovarainministeriön lausuntopyyntöön luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta sekä tuloverolain ja verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta.

9. Muut asiat

Ei muita asioita.

10. Seuraavat kokoukset

- keskiviikko 24.9.2025 klo 13–16 *[huom. ajankohta muuttui kokouksen jälkeen; uusi ajankohta on torstai 25.9.2025 klo 13–16]*
- torstai 27.11.2025 klo 13–16

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.55.